

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС
Освітньої компоненти – ОК 6.2

Навчальна дисципліна – Історія мистецтв

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	02	Культура і мистецтво
Спеціальність	023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	ОПП «Образотворче мистецтво»	
Обсяг дисципліни	5 кредити ECTS (240 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	реферат	
Форми контролю	I	залік
	II	іспит

Викладач:

Акрідіна Г. В., Ph. D., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва,
annakridina8@gmail.com.

В процесі вивчення даної дисципліни студенти набувають вміння розрізняти стильові особливості твору мистецтва та визначати хронологічні періоди їх створення, а також формують теоретичну базу для вивчення спеціальних дисциплін.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Історія мистецтв, Історія архітектури.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Інтегральна багатовекторна, багатоаспектна ціннісно-орієнтаційна якість майбутнього художника-виконавця, вчителя образотворчого мистецтва, здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, навчатися й працювати.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності, активну громадянську позицію. Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на соціально-культурні проблеми, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.

ПРН 3. Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.

ПРН 4. Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 5. Здатність вести педагогічну та мистецьку діяльність, знання особливостей художньої мови образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

ПРН 6. Здатність до навчання й самостійної науково-дослідної діяльності в освітньому векторі. Цілеспрямованість і наполегливість у досягненні поставленої мети.

ПРН 7. Знання сучасних наукових досягнень, у тому числі міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузях педагогіки та мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін.

ПРН 8. Схильність до сучасного художньо-творчого мислення, вміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.

ПРН 9. Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 14 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадське свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу у міжкультурному толерантному суспільстві.

ПРН 16. Здатність використовувати знання з історії світового та українського образотворчого мистецтва у взаємозв'язку із сучасно-практичною художньою творчістю.

ПРН 18. Здатність розрізняти етичні та естетичні категорії, піднімати проблеми на рівні етики та естетики і акумулювати їх у практичній професійній діяльності.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- періодизацію образотворчого мистецтва, історичні художні стилі, різні форми синтезу образотворчого мистецтва, стильові особливості образотворчого мистецтва різних часів; періодизацію світової і вітчизняної культури;
- основні терміни і поняття, такі як: художній спосіб, метод і стиль, композиція, ансамбль, пропорції, ритмічні системи;
- професійні засоби, використовувані художниками в їхній практичній роботі;
- взаємозв'язок художніх творів та періодизацію їх створення;

- мистецтвознавчі терміни та розуміння, імена провідних майстрів тієї чи іншої доби, їх твори;

володіти:

- цільним баченням та розумінням історії образотворчого мистецтва;
- аналізом художніх особливостей творів образотворчого мистецтва;
- вмінням визначати стилістику творів образотворчого мистецтва згідно періоду створення;

вміти:

- відрізняти історичні художні стилі, течії і напрямки в образотворчому мистецтві, окремі твори живопису, графіки, скульптури та ін.;
- аналізувати і порівнювати окремі художні твори за змістом, композицією, колористичною будовою, манерою письма.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійні
1	2	3	4	5
Частина I				
1.1	Topic 1. Basic concepts of the discipline "History of Art"	4		2
1.2	Topic 2. Primitive art	2		2
1.3	Topic 3. Art of Ancient Egypt: predynastic period, ancient kingdom, middle kingdom, new kingdom	2	2	2
1.4	Topic 4. Art of Crete and Mycenae	2		2
1.5	Topic 5. Homeric period (XI-VIII centuries BC), archaic art (VII-VI centuries BC). Early Classic (500-450 BC)	4		2
1.6	Topic 6. High classics (450-410 BC). Late Classic (410-323 BC). The art of Hellenism (end of VI-I centuries BC)	2	2	2
1.7	Topic 7. Art of the Etruscans, the art of Rome of the era of the republic (late 6th century - late 1st century BC), art of Rome of the imperial era (late 1st century BC - 5th century AD)	2	2	2
1.8	Theme 8. The flowering of the Roman psychological portrait, the beginning of the crisis of the Roman Empire, "The Fayum portrait"	2		2
1.9	Topic 9. Peculiarities and stages of development of Byzantine art. Canonical iconography	2		2
1.10	Topic 10. Art of Kyivan Rus: continuation traditions of Byzantium	2		2
1.11	Topic 11. Romanesque style (XII - XII centuries)	2		2
1.12	Topic 12. Gothic style (XII-XII centuries)	2		2
1.13	Topic 13. Art of Italy. Proto-Renaissance (XIII-XIV centuries). Early Renaissance (XV century)	2	2	2

1.14	Topic 14. Early Renaissance (XV century)	2		2
Частина II				
2.1	Topic 15. Painting of Florence of the first half and middle of the 15th century The art of middle Italy	2		3
2.2	Topic 16. High Renaissance. The art of middle Italy. Art of Northern Italy	2	2	3
2.3	Topic 17. Mannerism in painting and sculpture of the 16th century. Art of the High Renaissance in Venice	2		3
2.4	Topic 18. Distinctive features of Renaissance art in northern countries of Europe. Art of the Netherlands	2		3
2.5	Topic 19. Art of Germany. Art of France	2	2	3
2.6	Topic 20. Art of Italy. Historical prerequisites and artistic features of baroque art. Theoretical principles of academicism	2		3
2.7	Topic 21. Development of the main stylistic systems: baroque and classicism. Features of realism of the 17th century	2		3
2.8	Topic 22. Realism and life-affirming nature of Flemish painting in combination with Baroque decorativeness	2	2	3
2.9	Topic 23. The flourishing of the artistic culture of Holland in the first half of the 17th century. Realistic nature of genres: portrait, landscape, still life, household genre	2		3
2.10	Topic 24. General characteristics of Spanish art of the 17th century. Realism, nationalism and democratic nature of the work of the greatest Spanish artists	2		3
2.11	Topic 25. French painting of the first half of the 17th century. The development of realism in French graphics	2	2	3
2.12	Topic 26. Styles and trends in art. Classicism of the 18th century and its features	2		4
2.13	Topic 27. Giovanni Battisto Tiepolo is a central figure of the Venetian school of the 18th century. Francisco Goya	2		4
2.14	Topic 28. The formation of the national art of England in the second quarter of the 8th century. Rococo is a court-aristocratic style	2		6
2.15	Topic 29. Classicism of the late 18th century in France. Peculiarities and trends of the romantic trend in French art of the first half of the 19th century	2	2	6
2.16	Topic 30. Imprint in the art of the process of formation of a new state. Secular nature of culture. Portrait painters of the middle of the 8th century: painting of the first half of the 19th century	2		5
2.17	Topic 31. Art of France at the end of the XIX-XX centuries. Development of impressionism. Connection with realistic art, protest against academicism	2		5

2.18	Topic 32. Post-impressionism. The desire to overcome the empiricism and contemplative nature of impressionism in the work of various artists, conventionally united by the concept of post-impressionism	2	2	5
2.19	Topic 33. Fauvism is the first modernist current in French art of the 20th century. Cubism is a modernist trend in fine art	2		5
2.20	Topic 34. Abstractionism. Two main directions of abstract art - abstract rationalism K. Malevich and the abstract sensualism of V. Kandinsky	2	2	5
2.21	Topic 35. Development of critical realism. P. Chistyakov as a teacher. Society of Traveling Exhibitions	4		6
	Всього	132	18	138

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Історія образотворчого мистецтва» складає 60 балів і може бути досягнутий наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
ЧАСТИНА I			
Реферат	1	30	60
Контроль знань:			
- поточний контроль знань (реферат, доповіді, графічні роботи)	2	30	40
- підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100
ЧАСТИНА II			
Реферат	1	30	60
Контроль знань:			
- поточний контроль знань (реферат, доповіді, графічні роботи)	2	30	40
- підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання реферату. Реферат виконується згідно тем лекційних занять курсу.

**Перелік питань до іспиту
з навчальної дисципліни «Історія мистецтв»**

1. The origin of art, its essence. Classification of art forms. Concept of "art history" subject.
2. Painting (main genres), graphics (engraving), sculpture as types of fine art.
3. Architecture in the system of artistic creativity. Definition of architecture.
4. General characteristics of primitive art. Periodization. Rock paintings, sculpture.
5. Primitive art. Megaliths.
6. General characteristics of the ancient Egypt art. Periodization. Features of style of main periods. Sculpture. The influence of the requiem worship on the artistic culture of ancient Egypt.
7. General characteristics of the art of the protodynastic period. Formation of the canonical system of human image. Paintings, reliefs. ("Palette of Pharaoh Narmer").
8. Monumental burial structures types' formation in ancient Egypt. (Pyramid of Djoser).
9. Ancient Egypt. The complex of the pyramids in Giza. Great Sphinx.
10. Architectural and artistic structure of ancient Egyptian temples (temples in Karnak and Luxor). Synthesis of arts. Types of columns.
11. Architectural and artistic features of temple construction in ancient Egypt (the temple of Hatshepsut).
12. The peculiarity of the art style of the Amarna period. Features of the canonical system of human images in the ancient Egypt art on the example of images of pharaohs. The attributes of the power of the pharaohs. Portrait.
13. General characteristics of Mesopotamian art. Types of depictions. Architecture.
14. Aegean art: general characteristics; geographical and chronological borders. Crete. Connection of Cretan painting with the traditions of Egypt. Features of the human figure image in the art of Crete (name specific examples).
15. Aegean art. Sacred symbols in the art of Crete. Small plastic ("Goddess with snakes").
16. Aegean art. Compositional and artistic features of the Knossos Palace. (Tectonic and artistic features of the post-and-beam system).
17. Aegean art. The secular nature of the art of Crete. Painting. ("Parisian", "Ladies in Blue".) Artistic features of ceramics decor. ("Sea Style", "Kamares", etc.).
18. Aegean art. The art of mainland Greece. Tiryns. ("Megaron"). Mycenae. ("Lion Gate").
19. Aegean art. Features of the domed tombs on the example of the massive tomb of Atreus in Mycenae.
20. General characteristics of ancient Greek art; its connection with mythology and religion. The main stages of the ancient culture development. Anthropomorphic Greek art.
21. Homer period. Geometric style of ceramics (Dipylon vases).

22. The art of Archaic. The architectural orders system formation. Features of the volume-spatial composition of the oldest type of archaic temple (the columns in antis).
23. Artistic features of the archaic sculpture. Kouros, kore.
24. Ancient Greek painting. Black-figure and red-figure style. The main types of ceramic vessels (amphora, crater, kilik, lecif, etc.).
25. Early Ancient Greek classics. Artistic features of the “strict style” sculpture ("The Charioteer of Delphi", "The Artemision Bronze").
26. Early classics. Features of Myron’s art (“Discobolus”, “Athena and Marsyas”).
27. Artistic features of the Athenian Acropolis ensemble.
28. Optical corrections in ancient Greek architecture on the example of the Parthenon. Synthesis of sculpture and architecture.
29. Compositional features of the Erechtheion. The artistic opposition of the Parthenon and the Erechtheion.
30. High classics. “Canon” of Polycleth ("Doryphoros", "chiasmus").
31. Types of ancient Greek temples. The volume-spatial structure of the developed ancient Greek temple.
32. Late classics: artistic features of the sculpture. Scopas, Praxiteles, Leochares, Lysippos.
33. General characteristics of the Hellenistic era; peculiar properties of art. Examples of art works ("Winged Victory of Samothrace", "Aphrodite of Milos", the Pergamon Altar).
34. General characteristics of ancient Roman art. Periodization. New types of structures, materials, design solutions. Triumphal arches.
35. Art and design features of the Coliseum.
36. Roman forums. Forum Romanum, Trajan's Forum.
37. Artistic and design (constructive) features of the Pantheon.
38. Artistic features of the ancient Roman sculptural portrait its origins and development.
39. Fayum portrait.
40. General characteristic of Byzantine art. Artistic and design (constructive) features of Hagia Sophia in Constantinople (Istanbul). Artistic features of Byzantine mosaics.
41. Artistic and design (constructive) features of the Romanesque architecture (on the example of the Cathedral in Worms).
42. Artistic features of the Romanesque style. Synthesis of arts. Sculpture. Painting.
43. Artistic features of Gothic art. Synthesis of arts. Sculpture.
44. Artistic and design (constructive) features of early Gothic architecture on the example of Notre Dame de Paris.
45. Constructive and artistic features of Gothic temples.
46. Artistic and design features of a High Gothic period on the example of the Reims Cathedral.
47. Art of Renaissance. Characteristics. Periodization. Proto-renaissance in Florence. Creativity of Simone Martini, Giotto di Bondone.

48. The founder of the Renaissance architecture Filippo Brunelleschi. Architectural and artistic features of the Italian Renaissance palazzo. (Leon Battista Alberti, Benedetto da Mayano).
49. Creativity of Lorenzo Ghiberti.
50. Creativity of Donatello.
51. Florentine school of painting. Creativity of Masaccio, Filippo Lippi.
52. Francesco Cossa. Features of Ferrara painting school on the example of the "Annunciation and Nativity".
53. Art of Florence last third of the 15th century. Creativity Ghirlandaio, Botticelli, Andrea Verrocchio.
54. Painting of Central and Northern Italy. Creativity of Piero della Francesca, Mantegna.
55. The High Renaissance architecture in Italy. Bramante — the founder of a new style in architecture. Antonio da Sangallo, Vignola, Palladio.
56. Art of High Renaissance. Creativity of Leonardo da Vinci, Rafael Santi, Michelangelo Buonarroti.
57. Features of the late Renaissance art. Tintoretto and Veronese.
58. Features of the Venice School of Painting. Giorgione, Titian.
59. Northern Renaissance. General characteristics of the period. Creativity of Hubert and Jan van Eyck.
60. The creativity of Pieter Bruegel the Elder. The creativity of Hieronymus Bosch.
61. Renaissance in Germany. Creativity of Albrecht Durer. Grunewald. Hans Holbein the Younger.
62. Art of Holland of the 17th century. General trends. Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer of Delft.
63. Art of Holland of the 17th century. The development of the "still life" genre: main trends; symbolism; peculiarities of composition and painting technology.
64. Art of Flanders of the 17th century. General trends. Rubens, Van Dyck, Jacob Jordans, Adrian Brauer. Genre "still life": the work by Frans Snyders.
65. Art of Italy of the 17th century. Lorenzo Bernini as the founder of the mature baroque style. Realism in Caravaggio's paintings.
66. General characteristics of French art of the 17th century. Nicolas Poussin, Georges de Latour.
67. Art of Spain of the 17th century. El Greco, Josepe de Ribera, Francisco de Zurbaran, Diego Velazquez.
68. Art of France of the 18th century. Jean-Antoine Watteau, Francois Boucher, Jean-Baptiste Simeon Chardin, Jean-Honoré Fragonard.
69. Art of England of the 18th century. Joshua Reynolds, Thomas Gainsborough.
70. Art of Spain of the 19th century. Francisco Goya.

71. Art of France of the 19th century. Jacques Louis David, Jean-Auguste-Dominique Ingres.
72. Art of France of the 19th century. The birth of romanticism. Theodore Gericault.
73. French art of the last third of the 19th century. Edouard Manet, Edgar Degas.
74. Impressionism. Claude Monet, Pierre-Auguste Renoir.
75. Post-impressionism. Paul Cezanne, Paul Gauguin, Vincent van Gogh.
76. Modernist currents of the late 19th and early 20th centuries. Fauvism, Cubism, Futurism, Expressionism.

Інформаційне забезпечення

Основні джерела інформації

1. Асеев Ю. С. Джерела. Мистецтво Київської Русі. Київ: Мистецтво, 1980. 213 с.
2. Вазари Дж. Життєписи найвельетніших живописців, скульпторів та архітекторів. Київ: Мистецтво, 1970. 516 с.
3. Гнедич П. П. История искусств: Живопись. Скульптура. Архитектура. Москва: ЭКСМО, 2005. 848 с.
4. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств. Вып. 2: Северное Возрождение. Страны Западной Европы XVII и XVIII в. Россия XVIII в. Москва: Искусство, 1991. 318 с.
5. Ильина Т. В. История искусств: Западноевропейское искусство. Москва: Высшая школа, 2008. 368 с.
6. История искусства зарубежных стран: Средние века, Возрождение / под редакцией Ц. Г. Нессельштраус. Москва: Изобразительное искусство, 1982. 664 с.
7. Конспект лекцій з дисципліни «Історія мистецтв» для іноземних студентів навчального рівня БАКАЛАВР спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» (на англійській мові) / укладачі Герасімова Д. Л., Акрідіна Г. В. Одеса: друкарня ОДАБА, 2018. 42 с.
8. Словник українського сакрального мистецтва / за наук. ред. М. Станкевича. Львів: Інститут народознавства НАНУ, 2006. 288 с.

Додаткові джерела інформації

1. Бельтинг Х. Образ и культ. История образа до эпохи искусства. Москва, 2002. 752 с.
2. Бычков В. В. Феномен иконы: История. Богословие. Эстетика. Искусство. Москва: Ладомир, 2009. 633 с.
3. Демус О. Мозаики Византийских храмов. Принципы монументального искусства Византии / пер. с англ. Э. С. Смирновой. Ред. и сост. А. С. Преображенский. Москва: Индрик, 2001. 160 с.

4. Колпакова Г. С. Искусство Византии. Поздний период. Москва: Азбука, 2004. 320 с. 147.
5. Колпакова Г. С. Искусство Византии. Ранний и средний периоды. Москва: Азбука, 2005. 528 с.
6. Лазарев В. Н. Византийская живопись. Москва: Наука, 1971. 406 с.
7. Михайловский И. Б. Архитектурные формы античности. Москва: Архитектура. 2004. 240 с.
8. Чегодаев А.О. Мои художники. Избранные статьи об искусстве от времен Древней Греции до XX века. Москва: Советский художник, 1968. 125 с.
9. Станькова Я., Пехар И. Тысячелетнее развитие архитектуры. Москва: Стройиздат, 1987. 296 с.